

TEKST: BERIT ERIKSEN
FOTOS: SVERRE A. BØRRETZEN

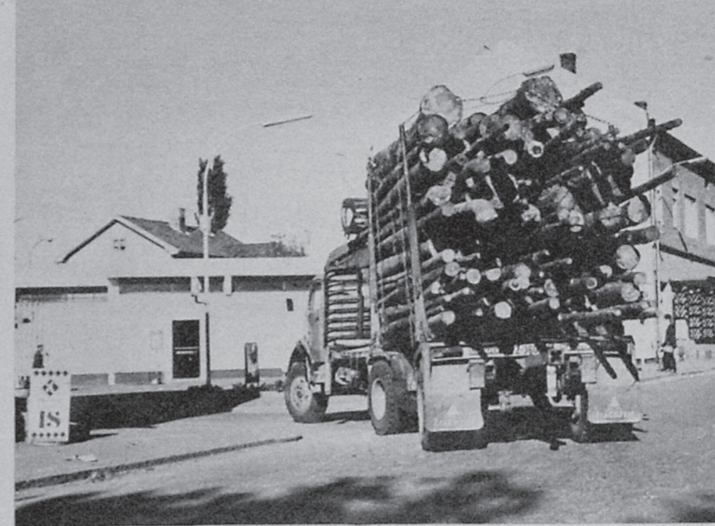

Vestfos Cellulosefabrik spilte en dominerende rolle i lokalsamfunnet. Nå er det stille på fabrikkens der Arne Hansen og Gunnar Bjerk går sine inspeksjonsrunder. Ingen røyk fra skorsteinene, ingen larm av maskiner.

VESTFOSSEN ETT ÅR ETTER: MEN STEDET LEVER

Det var selve livsnerven som ble kuttet over for de 250 ansatte ved Vestfos Cellulosefabrik da fabrikkens gikk konkurs for snart et år siden. I dag kjører tømmerbilene forbi med sitt tømmer og hjulene står. Men stedet lever, tross alt. Det er bare 27 som ikke har fått nytt arbeid i distriktet rundt Vestfossen.

Det er ingen som klager over trafikkestøyet i Vestfossen. Her er det lett å finne et parkeringssted for bilen, og det er heller ikke mange mennesker ute om formiddagen. Foran fabrikkens står riktignok noen pensjonister trofast på plass, men det er ikke så mange å snakke med lenger. Det er bedre å komme seg opp i åsene og se på hestfargene, sier pensjonistene. De skjærer for sola med hendene og myser mot de høye fabrikkpipene til Vestfos Cellulosefabrik. Pipene er blitt stående i det stille. Det er jo snart ett år siden fabrikkens gikk konkurs, det var ennå den fjerde desember i fjor. Riktignok er det en fryd å se elva, så rent papir ennå, det meste går til utlandet. Den tredje tvangsauksjonen over Vestfos Cellulosefabrik er nettopp holdt. Aktuell var på besøk noen dager før, og det var håpet om ny produksjon de fleste klandret seg til da. — Vi har vært optimister hele tida, sier Arne Hansen. — Nå håper vi at det skal bli papirfabrikk her igjen. Det er jo det vi er vant til. Det var 250 ansatte på Vestfos. Vel halvparten av de ansatte var over 50 år. Av de 250 er det nå elleve menn og seksten kvinner som går ledige. Noen av dem er sykemeldt, andre har hatt vanskeligheter på grunn av alderen. Noen av de arbeidsløse ville helst ikke si nei. De ville bare være i fred. For enkelte kan det være en påkjenning bare å gå i gatene og få spørsmålet om «ikke snart du også skal få deg jobb». På arbeidskontoret i Høkkund kan bestyrer Bjergvin Bratsberg fortelle at de fleste har skaffet seg jobb i nærheten. De er spredd fra våpenfabrikken i Kongsberg til papirfabrikker i Drammen. På Fredfoss, bare noen minutter fra Vestfos Cellulosefabrik, har Våpenfabrikken åpnet en avdeling. Av de ca. 40 ansatte, arbeider det sju fra cellulosefabrikken. I den samme bygningen har også et glassmagasin lager, og der arbeider det tre menn fra Vestfos. Det har vært vanskelig for kvinnene, som ofte er husmødre med barn i skolealderen, å finne arbeid, sier Bratsberg. — De er jo stedbundne, og det er vanskelig for dem å klare reisen til andre steder. De eldre har også hatt visse vanskeligheter, ellers er det stort sett gått greit. Men det er jo dessverre slik at bedrifter som skal ta inn nye ansatte, vil ha folk som kan greie tempoet. Det er ikke lett for de eldre, som kanskje ville ha fått en lettere jobb hvis de hadde kunnet fortsette der de var ansatt. Litt vanskeligheter med enkelte skift kan det jo også være når arbeiderne er avhengige

Folk på Vestfossen gir ikke opp så lett.

Anna Kristoffersen (til høyre) i en samtale med en av de andre damene fra sorteringa, Bergljot Halvorsen. Ingen av de to har fått jobb. Fru Halvorsen har en mann i arbeid, men Anna går på ledighetstrygd.

Epler tilbyr Margareth Stengrimsen så gjerne sin mann Karsten. Men ny jobb kan hun ikke skaffe ham. Det tar på nervene å gå ledig, sier Stengrimsen. Men det er ikke lett når man er over de 50.

av offentlige kommunikasjonsmidler. Nå skal vi få to nye fabrikker i Høkkund, en elektroteknisk og en trykkfargefabrikk. Det skulle åpne mulighetene for flere av dem som tidligere var ansatt på Vestfos. Det har også vært voksenoppføringskurs i Drammen, for å ta noe av det positive. Godt er det jo også at nesten ingen har flyttet fra Vestfossen. Vi var redde for at det skulle bli et fullstendig dødt sted. Ordfører Børseth-Bjørnsen som etter Vestfos-konkursen var redd for kommunens økonomi, sier at i dag kan han ikke klage. — Skatteinntekten pr. 30. september var 78 prosent av den prosjekterte budsjetteringen, sier han. — Den

er dessuten 2,8 millioner større enn i fjor. Av dette kan en bare trekke den konklusjonen at de nyansatte har fått bedre lønninger i sine nye jobber. Men det er ingen trost for Karsten Stengrimsen. Han har gått ledig siden oppsigelsen i fjor. — Jeg var cellulosekoker på Vestfos. Det er en jobb jeg har drevet med i innpå 40 år. Nå er jeg 59 år. To ganger ble jeg lovet jobb, men så ble det liksom utsatt igjen. Det var nesten som å få katten på ny. Heldigvis at vi har huset, sier Stengrimsen og ser seg omkring. — Og så hagen, sier nesten ikke lov til å snakke om kveldene da han leste, sier fru Stengrimsen og ler. — Jeg fant fem måneder på voksenoppføringskurs i Drammen. Det var nesten som å ha noe å gjøre. Jeg valgte plate- og sveis. Jeg så at det var så mange avvisninger etter folk som kunne det. Dessuten har hele familien min vært i jern og metall, så det er kanskje noe jeg har i blodet. Men det var ikke såne som meg de hadde bruk for i avvisningsentene. De skulle helst være sveide. Og etter et fem måneders kurs får en jo bare status som hjelpearbeider. Men likevel, jeg lærte da noe da jeg gikk på kurset. — Og jeg fikk nesten ikke lov til å snakke om kveldene da han leste, sier fru Stengrimsen og ler. — Jeg fant

Nærmest Olai Eriksen som ikke har fått jobb. Til høyre Arne Lunde og Aage Svendsen, begge har fått arbeid.

Bestyreren av Samvirkelaget, Konrad Kristiansen, har merket nedgang i salget. Det gjelder særlig matvarer, ol og mineralvann.

Lenge har de klandret seg til håpet om ny industri i de gamle og nedlagte fabrikklokale.

vi har. Sånt er verre for ungdommen, de er jo vant til å ha penger mellom hendene. Vi har to sønner og fem barnebarn her på stedet. Eldstegutten har fått nytt arbeid, og yngstegutten sluttet i 1967, så dem er det gått bra med. Men det var ikke så bra i den tiden da du gikk helkontinuerlig skift heller, sier fru Stengrimsen. — Det var sjelden noen fritid. — En ble liksom utenfor alt, sier Stengrimsen. — En orket ikke å følge med så mye i det som skjedde. Avspasering ble aldri helt det samme, for da var arbeidskameratene på jobben. Men det er særlig nå, selvfølger, at jeg virkelig savner kameratene mine. Vi har jo ikke lidd noen overlast, men når en aldri har vært sykemeldt, så sliter det å gå hjemme. Men det er jo verre for dem som leier et sted og har husleie å tenke på også. Mange som har måttet ta seg ny jobb, har også kommet bort i yrker som ikke har

Bjergvin Bratsberg, bestyrer på arbeidskontoret i Høkkund, har hatt en travel sesong. De fleste oppsagte har da også fått ny jobb. Ordfører Børseth-Bjørnsen hadde etter konkursen skuttet inn i å frykte det verste for kommunen. Men grunnsteingangen i år har tross alt vært lovende. Fra venstre: Tore Brøkke, Trygve Eek og Bjørn Tore Solberg har fått arbeid i industrien som sitt nye arbeidssom.

passet for dem. Det er jo ungdommen bedriftene vil ha. Det er jo ikke så rart, for ungdommen har bra utdannelse. Alderen er det første de spør etter. Det ser jeg av alle tilbudene som er på arbeidsformidlingen. Det er lite jobber for eldre hjelpearbeidere. Nå har jeg håpet om en jobb til jul. Da får jeg riktignok ikke bruk for det jeg lærte om plate og sveis, men bortkastet har jo ikke kurset vært for det. Men best likte jeg selvsagt det jeg hadde. Det er jo også det eneste arbeidet jeg kjenner ordentlig til. Anna Kristoffersen er i samme situasjon som Stengrimsen. Heller ikke hun har fått noe å gjøre. — Vi hadde håpet på Våpenfabrikken, men heller ikke der ville de visst ha dem som var over 50 år. Alt i alt var over tretti jenter på papiersorteringa, og vi likte oss godt. Selv var jeg der i 31 år. Riktignok kunne arbeidet være tungt, men det var nå likevel der nytt arbeid, og at Vestfos var et godt sted å jobbe. — Og slik er det med de fleste som snakker med på Vestfossen. De er redd for å bli misforstått, redder for at folk skal tro at de kritiserer noen, redder for at noen skal tro at de klager. I Folkets Hus er det møte i fagforeningen. Det er en halvparten av medlemmerne igjen. I Folkets Hus er det kino og bingo. Arne Hansen leder møtet. Han har fått ros av mange for det arbeidet han har utført etter at de 250 ansatte ved Vestfos fikk sparken. Kan en hilse fra Hansen, blir en også møtt med velvilje i Vestfossen. På møtet sitter også Aage Svendsen. Han er 49 år gammel og har fått jobb i Høkkund som punktveiser. For den tiden var han førstekooper på Vestfos, en jobb han har hatt siden 1946. Litt trening som punktveiser hadde han fått under oppsigelsen i 1967. — Det er rundt tretti av oss fra Vestfos på Ytong, sier han. —